

Kulturdepartementet
Kultur- och idrottsministern

Nordiska rådet
Ved Stranden 18
1061 Köpenhamn K
Danmark

Svar på skriftlig fråga (E 26/2013) om teckenspråkets ställning

Tuula Peltonen (sd) har den 11 april 2013 ställt frågan till de nordiska ländernas regeringar om de nordiska medborgare, som använder teckenspråk som sitt modersmål är jämlika med andra när det gäller rättigheterna och möjligheterna att använda teckenspråk. Om inte, frågar Tuula Peltonen, vilka åtgärder tänker ministerrådet vidta för att säkra alla nordiska medborgare likvärdiga rättigheter och praktiska möjligheter att använda sitt modersmål?

Efter konsultationer med berörda regeringar kan Sverige ge följande sammanfattande kommentarer:

På nationell nivå har teckenspråken olika språkpolitisk status i Norden. Rättigheterna som omfattar de nationella teckenspråken ser därmed olika ut i de nordiska länderna. Länderna har bland annat olika traditioner för behandling av teckenspråk både när det gäller lagstiftning och förvaltning. För en närmare redogörelse om teckenspråkets ställning i de Nordiska länderna hänvisas till respektive regering.

På nordisk nivå står teckenspråket utanför den nordiska språkkonventionen. Rättigheterna i konventionen gäller därmed inte användningen av teckenspråk på samma sätt som talspråk. Teckenspråk omfattas emellertid av Deklarationen om nordisk språkpolitik, som undertecknades av de nordiska undervisningsministrarna 2006. En grundtanke i deklARATIONEN är att vi i Norden betraktar alla språk som likvärdiga, även om de inte har samma roll i samhället.

Vart annat år rapporterar de nordiska länderna om uppföljningen av Deklarationen om nordisk språkpolitik. Det material som länderna mottagit inför rapporteringen innehåller i år en särskild fråga om teckenspråk. En sammanställning av ländernas rapporter kommer att läggas fram som en redogörelse till Nordiska rådets session i slutet av oktober i år.

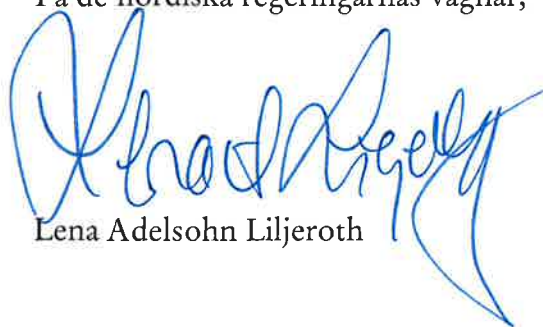
Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning beslutade 2012 att åtgärder på språkområdet från 2014 i högre grad skall försöka understödja nationella insatser i genomförandet av språkdeklarationen. Därutöver utförs ett arbete på flera håll inom det nordiska samarbetet för att stärka teckenspråkets ställning.

I regi av Nordisk Språkkoordination, som koordinerar nordiska åtgärder på språkområdet, har ett nordiskt teckenspråksnätverk upprättats som utses av de nationella språknämnderna och språkråden i Norden. Teckenspråksnätverket tar upp både språkpolitiska och språkvetenskapliga frågor.

Nordens Valfärdscenter i Danmark har till uppgift att främja användningen av teckenspråk genom att ge utbildning till personal som arbetar med dövblinda personer.

En förutsättning för delaktighet är rätten och möjligheterna för teckenspråkiga personer att använda sitt språk. I de nordiska länderna har funktionshinderspolitiken under de senaste decennierna utvecklats från ett medicinskt synsätt till en fråga om rätten till delaktighet i det samhälle man tillhör. Detta perspektivskifte har också inneburit en ändrad syn på teckenspråksanvändarna – från objekt för språkträning till medborgare med teckenspråk som första språk. Tillgången till en välfungerande tolktjänst är därför både en funktionshinderspolitisk och en språkpolitisk fråga.

På de nordiska regeringarnas vägnar,

Lena Adelsohn Liljeroth